

Hoe mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid geaccepteerd worden

Hoe bereik je dat mensen met een psychische kwetsbaarheid in de buurt worden geaccepteerd? Gemeenten in de omgeving van Apeldoorn zetten verhalen, filmpjes en spellen in voor een breed publiek. Het idee is daarmee begrip te kweken en vooroordelen te verminderen.

In een filmpje op YouTube is oud-voetballer Andy van der Meijde in gesprek met Lianne Ploemen. Van der Meijde onthulde in zijn autobiografie *Geen Genade* dat hij een periode verslaafd was aan cocaïne, wat zijn spelerscarrière en zijn privéleven verwoestte. Ploemen was een tijd opgenomen vanwege psychiatrische klachten en ze zat in beschermd wonen. In het ontroerende gesprek vertellen ze over de (voor)oordelen waar ze mee te maken kregen, en hoe kwetsend die zijn.

Het filmpje is een van de instrumenten die zijn gemaakt in het kader van het project Welkom in de woonomgeving. Dit project is gericht op de sociale acceptatie van mensen met een psychische kwetsbaarheid, vertelt communicatieadviseur Nienke Stavast. 'We willen het stigmatiseren verminderen door psychische kwetsbaarheid bespreekbaar te maken. Uit onderzoek is gebleken dat publiekscampagnes om kennis van psychiatrische aandoeningen te vergroten, weliswaar leiden tot minder vooroordelen, maar niet tot ander gedrag. Mensen begrijpen wat een depressie is, maar ze reageren er niet anders op. Deze campagne is gericht op het normaliseren van contact met kwetsbare bewoners. Dat iemand wel

een praatje kan maken met de buurman die op straat luidop in zichzelf praat. Dat je het misschien eng vindt, maar dat je bedenkt dat dit gedrag ergens uit voortkomt. Het idee is begrip te kweken, en dat mensen met een psychische kwetsbaarheid ook naast jou kunnen wonen. En hoe je normaal contact kunt hebben.'

De antistigma-campagne Welkom in de Woonomgeving is onderdeel van Beschermd Thuis. Dit is een gezamenlijk programma van gemeenten (het regioplan maatschappelijke opvang (MO) en beschermd wonen (BW) en de sluitende aanpak personen met verward gedrag) en de EPA Taskforce, een samenwerkingsverband van de vijf grote ggz-zorgaanbieders, hun cliëntenvertegenwoordigers, zorgverzekeraar Zilveren Kruis en gemeenten (EPA = Ernstige Psychiatrische Aandoening). Het doel en de doelgroep van de Taskforce EPA, het regioplan MO / BW en de sluitende aanpak personen met verward gedrag overlappen elkaar. Daarom wordt in de uitvoering van acties op veel punten samengewerkt. Het is een netwerksamenwerking, partners pakken samen de actiepunten op, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid.

Drie pijlers

Het project Welkom in de Woonomgeving is gericht op gedragsverandering. 'Dat vraagt een lange adem,' zegt Stavast. Het plan van aanpak heeft drie pijlers:

- Training (van professionals)
- Het inzetten van anti-stigmatools
- Het vertellen van verhalen

Training

Samen met stichting Samen sterk zonder stigma biedt Welkom in de Woonomgeving trainingen aan. De focus ligt daarin op het gesprek over integratie in de wijken. Ervaringsdeskundigen geven de trainingen, zij kunnen bewoners gemakkelijker benaderen. De trainingen zijn aangeboden aan alle betrokken gemeenten, die bepalen zelf wie ervoor in aanmerking komen. Zo zijn in Apeldoorn medewerkers van de wijkteams en van de toegang getraind. Ook zijn er trainingen gedaan voor buurtbewoners samen met de buurtregisseur. Daarin ging het om bestaande casussen. Een voorbeeld is de casus van een teruggetrokken vrouw in een straat. Buurtbewoners praatten samen met haar over de vraag hoe het contact normaler te maken. Zo durfden kinderen met Sint Maarten niet bij haar aan te bellen, wat de vrouw heel jammer vond. Hoe kun je weten of mensen er wel of niet van gediend zijn dat er kinderen aan de deur staan met liedjes en een lampion? De burens kwamen op het idee om van tevoren briefjes in de bus te gooien: wie wil meedoen en snoep in huis heeft, zet een kaars voor z'n raam. Een andere training werd gehouden in een straat waar een vrouw woonde met nachtangsten, ze gilde 's nachts als ze bang was. De sessie heeft ertoe geleid dat ze nu het telefoonnummer heeft van drie verschillende burens waar ze kan aankloppen als ze bang is. 'Buurtregisseurs of mensen van wijkteams kennen wijken heel goed, zij weten waar problemen zich voordoen,' zegt Stavast. 'De trainers van Samen zonder Stigma brengen de ervaringen uit de trainingen weer samen op hun website.' In de gemeenten Heerde, Epe en Voorst is de training ingezet voor professionals van het maatschappelijk netwerk en woningcorporaties. Zij krijgen zo inzicht in hoe ze vanuit hun professionele rol burens kunnen ondersteunen.

Anti-stigmatools

Zorgbelang Gelderland en Stichting de Bagagedrager (uitvoerend) ontwikkelden instrumenten om in de wijken in gesprek te gaan over psychische kwetsbaarheid. Zo is het spel 'Een steekje los' gemaakt. Het wordt gespeeld op evenementen, buurtfeesten en evenementen. 'Mensen krijgen allerlei vragen voorgeschoteld en dat levert mooie, verrassende gesprekken op,' zegt Stavast. Een ander voorbeeld van een tool is een beleving met virtual-reality-bril waarbij mensen ervaren hoe het is om een psychose te hebben. 'Een

huisarts vertelde dat die ervaring zijn begrip verrijkt heeft.' Lokale en regionale media besteedden aandacht aan de spellen, en ook op sociale media is er veel aandacht voor geweest. In wijk- en buurthuizen worden vrijwilligers getraind om te kunnen werken met de tools zodat de methode zich als een olievlek verspreidt.'

Verhalen

Het voorbeeld van het filmpje met Andy van der Meijde komt uit de derde pijler. Het idee is om met geschreven en gefilmde verhalen meer inzicht te geven. Hoe werkt normaal contact in de praktijk? Hoe is de belevingswereld van iemand met verward gedrag? Zo is een verhaal geschreven over iemand met verward gedrag en zijn buurman. Ze hebben elkaar leren kennen, er is begrip ontstaan. De verhalen worden gepubliceerd op websites, sociale media en in de lokale huis-aan-huiskranten.

De campagne is dit jaar begonnen en wordt ook in 2019 doorgezet. In hoeverre is deze aanpak bruikbaar voor andere gemeenten? Stavast zegt dat andere gemeenten gebruik mogen maken van de beschikbare verhalen. 'De stigmatools hebben wij ingekocht bij De Bagagedrager, dat kunnen andere gemeenten ook doen. Wij zijn er enthousiast over. Dat geldt ook voor de inzet van ervaringsdeskundigen bij de trainingen. Het zijn mensen die zelf weten hoe het is, dat maakt het extra waardevol.'

De komende tijd wil Stavast gebruiken om de aanpak te borgen voor de toekomst. Dat wil zeggen: doorgaan op de ingeslagen weg, en mensen die werken in de wijken opleiden zodat ze verder kunnen met deze aanpak die een snaar blijkt te raken. 'Er is heel erg veel belangstelling voor.'

Meer informatie

- [Website Wat zullen de burens wel niet denken](#)
- [Samen sterk zonder stigma](#)
- [Filmpje met Andy van der Meijde en Lianne Ploemen](#)
- [Meer weten over de aanpak van Welkom in de woonomgeving? Stuur een mail naar \[n.stavast@apeldoorn.nl\]\(mailto:n.stavast@apeldoorn.nl\)](#)